

POSTANOWIENIE

Dnia 22 lutego 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Grzegorzczak (przewodniczący)

SSN Anna Kozłowska

SSN Marta Romańska (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa B. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej w B.

przeciwko A. P.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 22 lutego 2019 r.,

zażalenia strony powodowej

na postanowienie Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 18 września 2018 r., sygn. akt I AGa (...),

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 18 września 2018 r. Sąd Apelacyjny w (...) odrzucił skargę kasacyjną B. Spółki z o.o. Spółki komandytowej w B., powódki w sprawie przeciwko A. P. o zapłatę od wyroku tego Sądu z 18 kwietnia 2018 r., gdyż powódka - po oddaleniu jej wniosku o zwolnienie od kosztów - nie opłaciła skargi kasacyjnej w terminie. Jako podstawę rozstrzygnięcia powołał art. 398 § 2 k.p.c.

W zażaleniu na postanowienie z 18 września 2018 r. powódka zarzuciła, że zostało ono wydane z naruszeniem art. 233 § 1 w zw. z art. 398²¹ k.p.c. i art. 103 ustawy z 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn.

Dz.U. z 2018 r. poz. 300, dalej jako u.k.s.c.). Powódka wniosła o skontrolowanie - na podstawie art. 380 k.p.c. - postanowienia z 24 lipca 2018 r. oddalającego jej wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych w postępowaniu kasacyjnym. Zarzuciła, że nie uwzględnia ono aktualnych danych o jej sytuacji majątkowej i wynikach działalności, które potwierdzają, że nie jest w stanie opłacić skargi kasacyjnej.

Powódka wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

O oddaleniu wniosku powódki o zwolnienie jej od opłaty od skargi kasacyjnej, wynoszącej w niniejszej sprawie 41.421 zł, zadecydowała ocena Sądu Apelacyjnego, że powódka nie wykazała przesłanki z art. 103 u.k.s.c., a we wniosku powołała się na fakty, które obrazowały jej sytuację majątkową w lipcu 2017 r., a zatem na rok przed tym, zanim powstał obowiązek opłacenia skargi kasacyjnej. Jej aktywa trwale wynosiły wówczas 32.323,69 zł, a obrotowe 1.119.430,30 zł. Jej zysk za pierwsze półrocze 2017 r. wynosił 104.694,58 zł. W grudniu 2017 r. powódka uzyskała kredyt obrotowy w kwocie 300.000 zł, a zatem nie ma znaczenia, że jej zobowiązania wobec Skarbu Państwa i przeciwniczki procesowej dotyczące kosztów niniejszego postępowania wynoszą 119.000 zł.

Wniosek o zwolnienie od opłaty od skargi kasacyjnej został przez powódkę zgłoszony w skardze złożonej 23 lipca 2018 r. Powódka stwierdziła w nim, że nie jest w stanie uzyskać finansowania ze źródeł zewnętrznych. Odwołała się do dokumentów zalegających już w aktach sprawy, z których wynikają przytoczone wyżej dane o majątku powódki według stanu na lipiec 2017 r. Powódka podała, że w celu sfinansowania bieżącej działalności zmuszona była zaciągnąć kredyt obrotowy w kwocie 300.000 zł, a zasądzone od niej koszty postępowania w niniejszej sprawie wyczerpują w zasadzie cały jej dochód.

W świetle art. 103 u.k.s.c. sąd może przyznać zwolnienie od kosztów sądowych osobie prawnej, jeżeli wykazała, że nie ma dostatecznych środków na ich uiszczenie. W postanowieniu z 18 stycznia 2017 r., V CZ 84/16 (nieopubl.) Sąd Najwyższy wyjaśnił, że osoba prawna ubiegająca się o zwolnienie od kosztów sądowych jest zobligowana nie tylko przytoczyć fakty, mające przemawiać za

uwzględnieniem wniosku, ale również spoczywa na niej ciężar wykazania tych faktów. Prezentowane w tym zakresie środki dowodowe powinny być dostosowane do konkretnej osoby prawnej, przedstawiać jej sytuację z należytą starannością, z zachowaniem zasady lojalnej współpracy z sądem i umożliwiać kompleksową i rzetelną ocenę sytuacji majątkowej takiego podmiotu. Artykuł 103 u.k.s.c. w zakresie, w jakim stawia osobom prawnym wymaganie wykazania braku dostatecznych środków na poniesienie kosztów sądowych został przez Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 4 kwietnia 2017 r., P 56/14 (OTK-A 2017, poz. 25) uznany za zgodny z art. 45 ust. 1 i art. 32 ust. 1 Konstytucji.

Trafne jest stanowisko Sądu Apelacyjnego, że powódka nie sprostала obowiązkom dowodowym określonym w art. 103 u.k.s.c., a nawet nie sformułowała twierdzeń na temat jej kondycji majątkowej w czasie, gdy składała wniosek o zwolnienie od opłaty od skargi kasacyjnej. We wniosku odwołała się bowiem do danych o jej majątku i wynikach gospodarczych, jakie osiągała na rok przed wystąpieniem z wnioskiem o zwolnienie od opłaty. Tezie, że koszty postępowania w niniejszej sprawie, do poniesienia których jest już zobowiązana po jej rozpoznaniu w dwóch instancjach, odpowiadają w zasadzie jej dochodowi nie towarzyszyło nawet doprecyzowanie, z jakiego okresu dochód powódka ma na myśli, gdyż do akt złożyła wyłącznie rachunek zysków i strat za okres od stycznia do lipca 2017 r., który trudno jest uznać za informację o dochodzie choćby za poprzedni rok, pomijając już nawet rok 2018 r., w drugiej połowie którego powstał obowiązek uiszczenia opłaty od skargi kasacyjnej. Do wniosku o zwolnienie od opłaty od skargi kasacyjnej powódka złożyła wyłącznie umowę kredytu obrotowego - operacyjnego, ratalnego udzielonego jej na sfinansowanie bieżącej działalności gospodarczej w kwocie 300.000 zł, z której można wyciągnąć co najwyżej taki wniosek, że bank kredytujący pozytywnie ocenił jej zdolność kredytową. Ogólnikowe twierdzenia powódki o jej trudnej sytuacji gospodarczej są w tej sytuacji nieweryfikowalne, a konsekwencją niewykazania przesłanki określonej w art. 103 u.k.s.c. było oddalenie wniosku powódki o zwolnienie jej od opłaty.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.

jw